

ภาคที่ 3

นโยบายของประเทศโลกภายนอกที่มีต่ออัฟริกา

บทที่ 1

นโยบายของสหรัฐอเมริกาในแอฟริกา

โดยทั่วไปแล้ว นโยบายของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อแอฟริกามักสอดคล้องกับผลประโยชน์ที่สหรัฐอเมริกามีอยู่ในแอฟริกา ซึ่งได้แก่ ผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ (Strategic interest) ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (Economic interest) และผลประโยชน์ทางด้านมนุษยธรรม (Humanitarian interest)¹ ในบรรดาผลประโยชน์ทั้งสามนั้น สหรัฐอเมริกานับผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ และมนุษยธรรมมากกว่า ทางด้านการทหารและยุทธศาสตร์เพราะสหรัฐอเมริกาไม่สามารถดำเนินนโยบายเพื่อผลประโยชน์ทางด้านการทหารได้โดยเต็มที่ ทั้งนี้เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่ในแอฟริกายินดีรับช่วยเหลือทางด้านการทหารจากโลกภายนอก แต่ไม่ยินดีและเต็มใจให้เห็นดินแดนของตนตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการทหารของต่างชาติ ดังจะเห็นได้จาก ฐานทัพของชาติตะวันตกในแอฟริกาถูกคุกคามจากพวกชาตินิยมชาวแอฟริกัน และนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1962 เป็นต้นมา ฐานทัพของสหรัฐอเมริกา และของชาติตะวันตกในแอฟริกาถูกปิดและถูกถอนย้ายไปหลายแห่ง² และฐานทัพของสหรัฐอเมริกาเท่าที่ปรากฏในแอฟริกามีอยู่ไม่กี่แห่ง อาทิเช่น ฐานทัพที่เมืองท่า มอนโรเวีย ประเทศไลบีเรีย เป็นต้น ถึงแม้ว่าสหรัฐอเมริกามีฐานน้อยมากในแอฟริกา แต่ความช่วยเหลือแอฟริกาทางด้านการทหารยังคงไม่เปลี่ยนแปลงในปี ค.ศ. 1973 สหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือทางการทหารแก่แอฟริกาเป็นมูลค่า 13,316,000 ล้านดอลลาร์³ หรือประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ ของความช่วยเหลือทางทหารทั้งหมดของสหรัฐอเมริกาที่ให้แก่ประเทศต่าง ๆ ในโลก ประ-

¹ ตัวอย่างเช่น องค์การทางศาสนาซึ่งสหรัฐอเมริกามีอยู่ในแอฟริกา เพื่อช่วยเหลือพวกเผยแผ่ศาสนาและโครงการของสหรัฐอเมริกาที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการศึกษาแก่ประชาชนชาวแอฟริกัน เป็นต้น

² Vernon McKay, *Africa in World Politics* (New York : Harper & Row Publishers, 1963), pp. 275-276. ในก่อนต้นปี ค.ศ. 1974 สหรัฐอเมริกาได้ถูกบังคับให้ถอนฐานทัพที่เมือง Asmara ในประเทศเอธิโอเปีย

³ W.A.E. Skurnik, "Recent U.S. Policy in Africa," *Current History*, Vol. 64, No. 379, March, 1973, p. 98.

เทศที่ได้รับความช่วยเหลือทางทหารส่วนมากได้แก่เอธิโอเปีย (ได้รับความช่วยเหลือมากที่สุดไนแอฟริกาคือประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ ของความช่วยเหลือทางทหารทั้งหมดที่สหรัฐอเมริกาให้แก่แอฟริกา) แชร์ โลบีเรีย กานา มาลี และเซเนกัล อย่างไรก็ตาม ความช่วยเหลือทางทหารที่แอฟริกาได้รับจากสหรัฐอเมริกา ยังมีมูลค่าน้อยกว่าที่ได้รับจากบรรดาประเทศที่เคยมีอาณานิคมในแอฟริกา โดยเฉพาะเครื่องมือทางด้านการทหารแล้วชาวแอฟริกันได้รับมากที่สุดจากประเทศที่เคยปกครองตนมาก่อน⁴ จุดมุ่งหมายของนโยบายทางด้านการทหารของสหรัฐอเมริกาในแอฟริกา อาจเห็นได้ชัดจากถ้อยแถลงของวุฒิสมาชิกสภา นายฟูลไบรท์ (Fulbright) ในข้อที่ว่า สหรัฐอเมริกาไม่มีแผนการณ์ทางทหาร แต่ประการใดในแอฟริกา นอกจากสะกดกัณมิให้ฝ่ายโซเวียตเข้ามามีอิทธิพลในแอฟริกาเท่านั้น⁵ นอกจากนั้น ยังได้กล่าวเตือนอีกว่า ความช่วยเหลือทางทหารที่สหรัฐอเมริกาให้แก่ประเทศทั้งหลายในแอฟริกา นั้น เปรียบเสมือนดาบสองคม กล่าวคือ นอกจากเป็นประโยชน์ในด้านการเสริมกำลังอำนาจของชาติทั้งหลายในแอฟริกาแล้ว ประเทศทั้งหลายในแอฟริกา อาจใช้อาวุธหรือเครื่องมือทางทหารที่ได้รับมา คุกคาม ช่มชู้ และต่อสู้ซึ่งกันและกันได้

ในปัจจุบัน ทวีปแอฟริกามีความสำคัญต่อสหรัฐอเมริกาเพิ่มมากขึ้น เพราะสหรัฐอเมริกาต้องพึ่งพาอาศัยแอฟริกาในด้านน้ำมัน และวัตถุดิบที่สำคัญต่าง ๆ และแม้ว่าสหรัฐอเมริกาต้องพึ่งพาอาศัยแอฟริกามากกว่าที่แอฟริกาจะต้องมาพึ่งพาอาศัยสหรัฐอเมริกา แต่ความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อแอฟริกาได้รับการคัดค้านในสภาสูงเพิ่มขึ้นเป็นประจำทุกปี ฉะนั้นเพื่อเป็นการให้ความมั่นใจต่อแอฟริกาว่าสหรัฐอเมริกาจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านความช่วยเหลือ นายเฮนรี เคสซิงเจอร์ จึงได้ให้คำยืนยันต่อเอกอัครราชทูตแอฟริกันหลายคนว่า สหรัฐอเมริกายังคงรักษาไว้ซึ่งนโยบายเดิมที่มีต่อแอฟริกา ทั้งในด้านเศรษฐกิจและในด้านการเมือง⁽⁶⁾ อย่างไรก็ตาม ผู้นำชาวแอฟริกันก็ยังคงสงสัยในนโยบายของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อแอฟริกาอยู่ดี ทั้งนี้เป็นเพราะ นายเจอร์รัลด์ ฟอร์ด อดีตประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาไม่เคยกล่าวในที่ประชุมสภาองเกรสถึงแอฟริกาแม้แต่เพียงครั้ง

4 Ibid.

5 Chairman Fulbright, U.S. Senate, *Hearings, Mutual Security*, 1959, p. 468.

6 Goler T. Butcher, "U.S.-Africa Relations : America's New Opportunity," *Africa Report*, Vol. 20, No. 5, September-October, 1974, p. 17.

เดียว นอกจากนี้ การที่รัฐบาลของนายจิมมี คาร์เตอร์ ปฏิเสธให้ความช่วยเหลือแก่ขบวนการปลดแอกในดินแดนอาณานิคมในแอฟริกา รวมทั้งการติดต่อเกี่ยวข้องกับรัฐบาลแอฟริกาใต้ในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งขัดกับมติขององค์การสหประชาชาติที่ขอร้องให้สมาชิกทุกประเทศเลิกติดต่อทางเศรษฐกิจกับแอฟริกาใต้ ได้ทำให้ชาวแอฟริกันมีความสงสัยและไม่พอใจในนโยบายของสหรัฐอเมริกาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ประเทศทางฝ่ายคอมมิวนิสต์ เช่น โซเวียต และจีนแดง ได้รับความนิยมจากชาวแอฟริกันเพิ่มมากขึ้น เพราะประเทศคอมมิวนิสต์เหล่านั้น ได้สนับสนุนแอฟริกาในเรื่องดังกล่าวอย่างเต็มที่ ด้วยเหตุดังกล่าว นางโกลเลอร์ ที บุชเชอร์ (Goler T. Butcher)⁷ จึงได้เขียนบทความลงในวารสาร Africa Report โดยแนะนำว่า ถึงเวลาแล้วที่สหรัฐอเมริกาควรจะปรับปรุงนโยบายที่มีต่อแอฟริกาให้สอดคล้องกับความต้องการในวัตถุดิบจากแอฟริกาที่นับวันมีแต่จะเพิ่มขึ้น มิฉะนั้นแล้วสหรัฐอเมริกาจะประสบกับภาวะลำบาก⁸

1. ความสำคัญของแอฟริกาในสายตาของสหรัฐอเมริกา

ความสำคัญที่แอฟริกามีต่อสหรัฐอเมริกานั้น อาจแยกพิจารณาได้สองประการคือ

ประการแรก ได้แก่ น้ำมัน ซึ่งสหรัฐอเมริกามีความต้องการมากจากแอฟริกา เช่น ในปี ค.ศ. 1974 ประเทศไนจีเรียได้ส่งน้ำมันให้แก่สหรัฐอเมริกา มากเป็นอันดับสองรองจากประเทศแคนาดา และได้ส่งน้ำมันให้แก่สหรัฐอเมริกา ตลอดเวลาที่กลุ่มประเทศอาหรับได้ทำการบอยคอตโดยงดส่งน้ำมันไปทั่วโลกหลังจากการบอยคอตดังกล่าวได้สิ้นสุดลง ประเทศไนจีเรีย ได้ส่งสินค้าประเภทต่าง ๆ รวมทั้งน้ำมันไปยังสหรัฐอเมริกาเพิ่มมากยิ่งขึ้น⁹

ประการที่สอง นอกจากความต้องการในน้ำมันแล้ว สหรัฐอเมริกา ยังมีความต้องการสินแร่ และทรัพยากรธรรมชาติอื่นอีกจากแอฟริกา อาทิ

7 นางโกลเลอร์ ที บุชเชอร์ ปัจจุบันเป็นสมาชิกสำนักงานกฎหมายที่มีชื่อว่า Washington-Boston law firm of White, Fine and Ambrogne และเป็นประธานร่วมของ Democratic Study Group on Africa และในอดีตเคยเป็นที่ปรึกษาของ House Foreign Affairs Sub-Committee on Africa ระหว่างปี ค.ศ. 1971-1974

8 Butcher, *loc. cit.*

9 *Washington Post*, October 27, 1974.

เช่น ทองแดง เป็นต้น ซึ่งมีการคาดคะเนกันว่า ในปี ค.ศ. 1985 และ ค.ศ. 2000 สหรัฐอเมริกาจะต้องการทองแดงเป็นจำนวนปริมาณถึง 34 และ 56 เพอร์เซ็นต์ ของสินค้าเข้าทั้งหมด และประเทศในแอฟริกาที่ผลิตทองแดงส่งไปขายยังทั่วโลกได้แก่ แซมเบีย และแชนร์¹⁰ ทั้งสองประเทศสามารถผลิตทองแดงได้ถึง 1,319,000 ตัน ในปี ค.ศ. 1973 ซึ่งมีปริมาณมากกว่าประเทศลาตินอเมริกา (ชิลี และเปรู) ผลิตได้¹¹ นอกจากนี้แล้ว แอฟริกายังมีแร่ธาตุอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อสหรัฐอเมริกา เช่น แร่แมงกานีส (แร่แมงกานีสที่ผลิตได้ในโลกนั้น 54 เพอร์เซ็นต์ ได้มาจากแอฟริกา) แร่โครไมท์ (แร่โครไมท์ทั้งหมดที่ผลิตได้ในโลกนั้น 24 เพอร์เซ็นต์ มาจากแอฟริกาเช่นโรดีเซีย เป็นต้น) แร่โคบอลต์ (ในบรรดาแร่โคบอลต์ที่ผลิตได้ในโลก 47 เพอร์เซ็นต์ มาจากประเทศแซมเบีย และประเทศแชนร์) และ แร่แกรไฟต์ (22 เพอร์เซ็นต์ ของแร่แกรไฟต์ที่ผลิตได้ทั้งหมดในโลก มาจาก มาลากาซี) นอกจากนี้ แร่ธาตุที่สำคัญ 52 ชนิด ส่วนใหญ่พบในแอฟริกา เช่น พบแร่โคบอลต์ประมาณ 42 เพอร์เซ็นต์ แร่โบไซท์ (Beauxite) 34 เพอร์เซ็นต์ และแร่ยูเรเนียม 23 เพอร์เซ็นต์ ในแอฟริกา¹²

สรุปได้ว่า ถ้าสหรัฐอเมริกาหวังพึ่งพาอาศัยแอฟริกาในด้านทรัพยากรธรรมชาติแล้ว ก็จำเป็นต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อประเทศทั้งหลายในแอฟริกา เพราะมิฉะนั้นแล้วสหรัฐอเมริกาอาจถูกแอฟริกาใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นอาวุธบ่อนทำลายล้างเศรษฐกิจและความมั่นคงของสหรัฐอเมริกาเหมือนดังเช่น กลุ่มประเทศอาหรับได้ใช้น้ำมันเป็นอาวุธอย่างได้ผลมาแล้วในปี ค.ศ. 1973¹³

2. การค้า และการลงทุนของสหรัฐอเมริกาในแอฟริกา

ในปัจจุบัน สหรัฐอเมริกาได้รับผลกำไรเป็นที่น่าสนใจจากการค้าขายกับแอฟริกา โดยไม่มีการขาดทุนทางการค้ากับแอฟริกาดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 1 การค้าที่สหรัฐอเมริกามีกับแอฟริกาได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

¹⁰ *Tuesday Magazine*, April, 1974, p. 7.

¹¹ *Washington Star News*, June 30, 1974.

¹² Address by the Hon. Donald B. Easum Assistant Secretary for African Affairs, before the African American Chamber of Commerce, May 17, 1974.

¹³ *Wall Street Journal*, December 26, 1973, p. 1.

ตารางที่ 1
การค้าของสหรัฐอเมริกาในแอฟริกา
(มูลค่า "ล้านดอลลาร์")

	1961	1968	1964	1970	1971
กับประเทศทั้งหมดในแอฟริกา (ยกเว้นอียิปต์)					
สินค้าออก	682	1,202	1,303	1,476	1,607
สินค้าเข้า	<u>635</u>	<u>1,084</u>	<u>1,003</u>	<u>1,081</u>	<u>1,212</u>
ดุลการค้า	+47	+ 118	+ 300	+ 395	+ 395
แอฟริกา (ยกเว้นอียิปต์และแอฟริกาใต้)					
สินค้าออก	448	746	798	913	985
สินค้าเข้า	<u>425</u>	<u>828</u>	<u>760</u>	<u>793</u>	<u>925</u>
ดุลการค้า	+ 23	- 82	+ 38	+ 120	+ 60
ประเทศที่สหรัฐอเมริกาค้าขายในปี ค.ศ. 1971					
	สินค้าออก	สินค้าเข้า	ดุลการค้า		
สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	622	287	+ 335		
ไนจีเรีย	168	130	+ 35		
มอร็อกโค	102	7	+ 95		
แซร์	84	43	+ 41		
อัลจีเรีย	82	20	+ 62		
ลิเบีย	78	51	+ 27		
กานา	55	106	- 51		
ไลบีเรีย	43	49	- 6		
ตูนิเซีย	42	5	+ 37		
คินี	41	26	+ 15		
แซมเบีย	38	7	+ 31		
แองโกลา	36	90	+ 54		
เอธิโอเปีย	26	61	- 35		
ยูกันดา	7	47	- 36		
ประเทศอื่น ๆ	<u>183</u>	<u>287</u>	<u>- 104</u>		
รวม	1,607	1,212	+ 395		

Source : U.S. State Department Publication 8663, African Series 52, Sep., 1972,

เช่น ในระยะหกเดือนแรกของปี ค.ศ. 1974 สินค้าออกของสหรัฐอเมริกาที่ส่งไปขายในทวีปแอฟริกาได้เพิ่มขึ้นถึง 55 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นมูลค่าประมาณ 4 พันล้านดอลลาร์ และสินค้าเข้าที่มาจากแอฟริกามีมูลค่า 2,737,600,000 ดอลลาร์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นน้ำมันปิโตรเลียมที่มาจากไนจีเรีย¹⁴

ในด้านการลงทุนของชาวอเมริกันในแอฟริกา นั้น ได้มีระดับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 2 การลงทุนของชาวอเมริกันในแอฟริกา ยกเว้นแอฟริกาใต้และแอฟริกาตอนเหนือ มีมูลค่า 2 พันล้านดอลลาร์ มีบางคนเชื่อว่าการลงทุนของเอกชนอเมริกันส่วนใหญ่อยู่ในประเทศแอฟริกาใต้ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว การลงทุนของเอกชนอเมริกันในแอฟริกา นั้นมีมากในบริเวณแถบ Sub-Saharan¹⁵

3 การช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา

ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1973 กฎหมายให้ความช่วยเหลือต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาได้ผ่านสภาสูงของเกรส กฎหมายฉบับนี้ ได้เน้นโครงการให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้มียรายได้ต่ำสุดในประเทศที่กำลังพัฒนา และโดยความเป็นจริงแล้วทวีปแอฟริกาควรได้รับ ความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา มากกว่าทวีปอื่น ๆ เพราะประเทศในแอฟริกาส่วนใหญ่แล้วเป็นประเทศที่เกิดใหม่ มีฐานะยากจน และการพัฒนาในด้านการศึกษา การขนส่ง การอุตสาหกรรม และพลังงาน ยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ จากถ้อยแถลงขององค์การการพัฒนาระหว่างประเทศ (UNCTAD) แห่งสหประชาชาติที่ประชุมในประเทศชิลี ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1972 ปรากฏว่าในบรรดาประเทศยากจนมากที่สุดในโลกจำนวน 25 ประเทศ 16 ประเทศที่ยากจนที่สุดในโลกอยู่ในแอฟริกา และจากการสำรวจของผู้เชี่ยวชาญขององค์การสหประชาชาติปรากฏว่า 20 ประเทศในแอฟริกา มีความยากจนมากจนกระทั่งประชาชนประสบภาวะความอดอยาก¹⁶ ปัญหาที่ยากจนเหล่านี้ ได้กลายเป็นปัญหาหนักใจแก่ผู้นำของประเทศเหล่านั้นมากยิ่งขึ้น เมื่อราคาน้ำมันได้ถีบตัวสูงขึ้นเนื่องจากการบอยคอตของกลุ่มประเทศอาหรับ ซึ่งนายโรเบิร์ต แมคคานามา-

¹⁴ Department of Commerce, F.T. 990, September 13, 1974.

¹⁵ "How much does the U.S. Really Give Africa?," *Africa Report*, September/October 1972, p. 20

¹⁶ *New York Times*, Section 4 E, October 20, 1974,

ตารางที่ 2

การลงทุนของเอกชนอเมริกันในแอฟริกา

การเปรียบเทียบการลงทุนของสหรัฐอเมริกาในต่างประเทศระหว่างปี ค.ศ. 1967-1970

	1967	1968	1969	1970		
<i>Areas</i>	59,486	64,983	71,016	78,090		
ประเทศพัฒนา	NA	43,500	47,886	53,111		
ประเทศกำลังพัฒนา	NA	18,753	20,045	21,417		
<i>Africa</i>						
ไลบีเรีย	174	174	172	201	+	15.5
ลิเบีย	451	662	787	1,009	+	123.7
แอฟริกาใต้	666	696	755	864	+	29.7
ประเทศอื่น ๆ (รวมทั้งอียิปต์)	982	1,267	1,267	1,404	+	43.0
จำนวนทั้งหมด *	2,273	2,674	2,982	3,476	+	52.9
จำนวนทั้งหมดยกเว้นแอฟริกาใต้	1,607	1,978	2,227	2,612	+	6.25
ประเภทของการลงทุนในแอฟริกา						

	1969			1970		
	แอฟริกาใต้	ประเทศอื่น ๆ ในแอฟริกา	จำนวน ทั้งหมด	แอฟริกาใต้	ประเทศอื่น ๆ ในแอฟริกา	จำนวน
การทำเหมืองแร่	84	343	427	90	350	440
การขุดน้ำมัน	158	1,605	1,763	172	1,916	2,088
โรงงานอุตสาหกรรม	373	80	453	438	100	538
การลงทุนประเภทอื่น ๆ	140	199	339	163	245	408
จำนวนทั้งหมด **	755	2,227	2,982	864	2,612	3,475

Sources : * Department of Commerce data. Table from U.S. Department of State Publication 8663, African Series, 52, September, 1972.

** Discrepancies in totals are to rounding

ว่า ประชาชนนานาชาติได้กล่าวในรายงานประจำปี ค.ศ. 1974 ว่า เหตุการณ์
ผันผวนทางด้านเศรษฐกิจหลายอย่างในปี ค.ศ. 1974 ได้กระทบกระเทือนฐานะ
ทางเศรษฐกิจของประเทศที่ยากจนที่สุดในทวีปแอฟริกา¹⁷ และประเทศเหล่านั้น
ควรได้รับการช่วยเหลือเป็นจำนวนเงิน 5 พันล้านดอลลาร์ ในปี ค.ศ. 1975 ทั้งนี้
เพื่อรักษาฐานะทางเศรษฐกิจให้คงอยู่ไว้¹⁸ จากการศึกษาเกี่ยวกับประเทศที่กำลัง
พัฒนา โดยคณะผู้เชี่ยวชาญชาวเยอรมัน และอเมริกันในนามของ (Club of
Rome) ได้วางโครงการออกมาว่าประเทศพัฒนา จะต้องลงทุนในประเทศที่กำลัง
พัฒนา เป็นจำนวนเงิน 250 ดอลลาร์ เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้
ความหายนะทางด้านเศรษฐกิจเกิดขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนา¹⁹ กล่าวได้ว่าระ-
ดับของความต้องการของประเทศที่กำลังพัฒนาในปัจจุบัน มีลักษณะค่อนข้างสูง
และสถานการณ์ของโลกจะนำไปสู่ความหายนะมากยิ่งขึ้น ถ้าหากทำให้เกิดช่องว่าง
มากยิ่งขึ้นระหว่างชาติที่รวยกับชาติที่ยากจน

ถึงแม้ว่าสหรัฐอเมริกา มีโครงการให้ความช่วยเหลือประเทศที่ยากจน
ในโลกที่กำลังพัฒนา แต่ก็ยังไม่ค่อยสนใจให้ความช่วยเหลือแอฟริกาเท่าที่
ควร ความช่วยเหลือยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับความช่วยเหลือที่สหรัฐ
อเมริกาให้กับทวีปอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 3 (ความช่วยเหลือของสหรัฐ
อเมริกาที่มีต่อประเทศกำลังพัฒนา)

แม้กระทั่งการช่วยเหลือของ AID ในปี ค.ศ. 1974 ก็ยังปรากฏว่ามี
ระดับต่ำที่สุดอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน นักวิชาการบางคนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า แม้
ว่าสหรัฐอเมริกาเพิ่มเงินให้ความช่วยเหลือ ก็จะไม่มีผลกระทบกระเทือนดุลชำระ
(Balance of Payment) เหมือนกับที่หนังสือ Reader Digest²⁰ ฉบับหนึ่งได้
กล่าวเอาไว้ เพราะประมาณ 85 ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ของเงินช่วยเหลือทั้งหมดได้
ถูกนำไปใช้ซื้อสินค้า และบริการ (Services) ของสหรัฐอเมริกา²¹

¹⁷ *World Bank Annual Report 1974*, p. 14.

¹⁸ *Baltimore Sun*, October 13, 1974.

¹⁹ *New York Times*, October 10, 1974.

²⁰ "Foreign Aid : What Does It Really Cost?," *The Readers' Digest*, September, 1974, p. 153.

²¹ William R. Cotter, "How Africa is Short-Changed," *Africa Report*, Vol. 19, No. 6, November-December 1974, p. 6.

ตารางที่ 3

ความช่วยเหลือด้านพัฒนาของสหรัฐอเมริกาต่อประเทศที่ด้อยพัฒนา

(U.S. OFFICIAL DEVELOPMENT ASSISTANCE TO LESS DEVELOPED COUNTRIES)

(Millions of Dollars)

Fiscal Years	Total ODA	Africa	Africa% of Total	Latin		South	
				America	America% of Total	Vietnam	Vietnam% of Total
(1962)	4,413	430	9.7	956	21.4	156	3.5
Kennedy: (1963)	4,331	477	11.0	927	21.4	196	4.5
(1964)	4,007	354	8.8	1,039	25.9	222	5.5
(1965)	4,090	300	7.3	1,070	26.2	277	6.8
(1966)	4,768	335	7.0	1,138	23.9	737	15.5
Johnson: (1967)	3,943	357	9.1	922	23.4	568	14.4
(1968)	4,089	318	7.8	1,062	26.0	537	13.1
(1969)	3,515	333	9.5	740	21.1	414	11.8
(1970)	3,668	275	7.5	907	24.7	477	13.0
(1971)	3,429	324	9.4	464	13.5	576	16.8
Nixon: (1972)	3,589	299	8.3	581	16.2	455	12.7
(1973)	<u>4,113</u>	<u>257</u>	<u>6.2</u>	<u>842</u>	<u>20.5</u>	<u>502</u>	<u>12.2</u>
62—73 Totals							
& Average %	47,946	4,059	8.5	10,648	22.2	5,117	10.7

Sources: "U.S. Overseas Loans and Grants, July 1, 1945-June 30, 1971" Office of Statistics and Reports, AID (May, 1972), pages 9, 32, 64, 82.

"U.S. Overseas Loans and Grants, July 1, 1945-June 30, 1973" Office of Statistics and Reports, AID (May, 1974), pages 9, 33, 81, 84.

4. การเพิ่มเงินช่วยเหลือต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาเป็นไปได้หรือไม่

การเพิ่มเงินช่วยเหลือต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาน่าจะเป็นไปได้ แต่ถ้าพิจารณาสภาพทางการเมืองภายในของสหรัฐอเมริกาให้ดีแล้ว จะเห็นว่าฝ่ายเสรีนิยม และฝ่ายคอนเซอร์เวตีฟมักโจมตี โครงการให้ความช่วยเหลือต่างประเทศบ่อย ๆ ทางด้านคอนเซอร์เวตีฟ นายยอร์ช วอลเลซ (George Wallace) ได้เคยกล่าวไว้ในปี ค.ศ. 1972 ณ ที่ประชุมของพรรคประชาธิปไตย (Democratic Party) ว่า สหรัฐอเมริกาได้นำเงิน 212 พันล้านดอลลาร์ ไปใช้ในการช่วยเหลือต่างประเทศ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว เงินที่ถูกนำไปช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนามีมูลค่าเพียง 66 พันล้านดอลลาร์ เท่านั้น ส่วนที่เหลือเป็นเงินช่วยเหลือยุโรปภายใต้ โครงการมาแชล (Marshall Plan) ในด้านเศรษฐกิจ และในด้านการทหาร²² นอกจากนี้ นายรัสเซลส์ ลอง (Russell Long) วุฒิสมาชิกสภาสูงแห่งสหรัฐอเมริกาได้กล่าวตำหนิการช่วยเหลือต่างประเทศว่า โครงการช่วยเหลือต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ควรจะยุติตั้งแต่เมื่อ 20 ปีที่แล้ว เพราะทำให้ต้องต้องสูญเสียเงินปีละมากกว่า 8 พันล้านดอลลาร์²³ หรือกล่าวอีกนัยก็คือ โครงการช่วยเหลือต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาควรจะมีต้นตอตั้งแต่ยุโรปฟื้นตัวขึ้นมา และการช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนานั้น สหรัฐอเมริกาไม่ควรกระทำเพราะไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ หรือส่วนได้เสียของสหรัฐอเมริกาแต่ประการใด สำหรับวุฒิสมาชิกสภาสูงสหรัฐอเมริกาชื่อ นายแมนส์ฟิลด์ (Mansfield) ได้กล่าวว่า ชาวอเมริกันไม่รังเกียจในการช่วยเหลือต่างชาติ แต่ต้องไม่ใช่เป็นการช่วยเหลือผู้เผด็จการทางทหารในประเทศใดประเทศหนึ่ง²⁴ ซึ่งความคิดเช่นนี้ตรงกับความคิดของนายอลแลน แครนส์ตัน (Alan Cranston) วุฒิสมาชิกสภาสูงสังกัดพรรคเดโมแครต²⁵ วุฒิสมาชิกสภาสูงนี้เห็นด้วยกับการยกเลิกให้ความช่วยเหลือประเทศทั้งหลายในอัฟริกาที่ประสบภาวะความแห้งแล้งโดยเฉพาะประเทศที่มีผู้นำเป็นเผด็จการ เช่น Sahel States ทั่วทุก คือ Chad, Mali, Mauritania, Niger, Senegal, Uper Volta และเอธิโอเปีย รวมทั้งประเทศอื่นอีกหลายประเทศ เช่น Ghana,

²² *Ibid*,

²³ *Wall Street Journal*, October 15, 1974.

²⁴ *Johannesburg Star*, September 21, 1974.

²⁵ "Face the Nation," CBS Television, October 27, 1974.

Ivory Coast, Lesotho, Tanzania Liberia, Nigeria และ Zaire ที่นำแปลกก็คือ มีบางประเทศที่นาย Cranston ระบุชื่อมานั้นไม่มีทหารเป็นผู้นำประเทศในแบบ เผด็จการ อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาคำพูดของนายแมนฟีลด์แล้ว จะเห็นได้ว่าชาวอเมริกันยังมีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือประเทศที่ยากจนทั้งนี้เพราะเห็นแก่ศีลธรรมและมนุษยธรรม²⁶ ดังเช่น สหรัฐอเมริกาเคยให้ความช่วยเหลือประเทศที่ประสบภาวะความแห้งแล้งและอดอยากในแอฟริกา นำท่วมในบังคลาเทศ เป็นต้น และการช่วยเหลือประเทศที่ด้อยพัฒนาของสหรัฐอเมริกาภายใต้ (Overseas-Development Council) นั้นได้รับการสนับสนุนจากเสียงของประชามติสูงถึง 68 เปอร์เซ็นต์²⁷ นอกจากนี้ ประเทศที่ประสบภาวะความอดอยาก ยังได้รับการช่วยเหลือจากองค์การหลายแห่งในสหรัฐอเมริกา เช่น UNICEF, Save The Children Federation เป็นต้น อย่างไรก็ตามก็มีการกระทำบางอย่างของสหรัฐอเมริกาที่ขัดต่อหลักศีลธรรมและมนุษยธรรม นั่นก็คือ การที่สหรัฐอเมริกาไม่ยอมเลิกติดต่อกี่ยวข้อง และตัดขาดกับประเทศแอฟริกาใต้ และโรดิเซีย ซึ่งใช้นโยบาย กีดกันผิวอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการปฏิเสธให้ความช่วยเหลือแก่ขบวนการปลดแอกในแอฟริกา การกระทำดังกล่าวของสหรัฐอเมริกา ทำให้ผู้นำทั้งหลายในแอฟริกา อาทิเช่น นายมวาแอนกา Mwaanga รัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศ แซมเบีย มีความสงสัยว่า เพราะเหตุใดแอฟริกาใต้และโรดิเซียจึงมีความสำคัญต่อสหรัฐอเมริกามากจนกระทั่ง สหรัฐอเมริกาไม่อาจเลิกติดต่อกี่ยวข้อง²⁸ ซึ่งเป็นการขัดต่อมติขององค์การสหประชาชาติที่เรียกร้องให้บรรดาประเทศสมาชิกยุติการติดต่อกี่ยวข้องกับรัฐบาลผิวขาว ทั้ง ๆ ที่สหรัฐอเมริกาก็เคยกล่าวว่า จะสนับสนุนการกระทำขององค์การสหประชาชาติทุกวิถีทางเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ รัฐมนตรีต่างประเทศของแซมเบีย ยังได้กล่าวเชิงเตือนสหรัฐอเมริกาไว้อีกว่า การที่ประเทศฝ่ายตะวันตกปฏิเสธให้ความช่วยเหลือแก่ขบวนการปลดแอก แต่ไปให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลผิวขาวในแอฟริกาใต้และโรดิเซีย นั้น อาจทำให้ชาวแอฟริกันผู้

²⁶ Paul A. Laudicina, "World Poverty and Development : A Survey of American Opinions," *Overseas Development Council*, October, 1973, p. 5.

²⁷ Cotter, *op.cit.*, p. 54.

²⁸ Vernon Mwaanga, "U.S. Africa Relations : The View from Zambia," *Africa Report* vol. 20, No. 5, September-October 1974, p. 37.

ต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราชนั้น หันหน้าไปขอความช่วยเหลือจากฝ่ายตะวันออก
ซึ่งเต็มใจและพร้อมอยู่แล้วที่จะให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน สหรัฐอเมริกาควร
จะตระหนักถึงข้อความจริงอันนี้ และควรจะปรับปรุงแก้การกระทำให้สอดคล้อง
กับคำประกาศของสหรัฐอเมริกาที่มีอยู่บ่อย ๆ ว่ารักความเสมอภาค และอิสรภาพ
และจะยืนอยู่เคียงข้างศีลธรรมตลอดไป ถ้าสหรัฐอเมริกาไม่แก้ไขในเรื่องดังกล่าว
แล้ว ก็เท่ากับเป็นการทำให้แก่ชาวอัฟริกันผู้รักชาติที่พึงหวังเห็นว่าสหรัฐอเมริกา
เป็นชาติที่เห็นแก่ตัว และเป็นศัตรูกับตน และภายใต้สถานการณ์อันเลวร้าย
เช่นนั้น ผู้นำอัฟริกันทั้งหลาย อาทิเช่น ประธานาธิบดี เคนเนธ คาอนดา
(Kenneth Kaunda) แห่งประเทศแซมเบีย ได้เตือนว่า สหรัฐอเมริกาอาจถูก
สถานการณ์บังคับให้จำต้องต่อสู้กับชาวอัฟริกันผิวดำโดยร่วมกับรัฐบาลอัฟริกา
ได้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในที่สุด²⁹

สรุปได้ว่า ถ้าพิจารณาความได้เปรียบและผลประโยชน์ที่สหรัฐอเมริกา
ได้รับจากอัฟริกาแล้ว จะเห็นได้ว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูงมาก ซึ่งไม่สมดุลงกับ
ความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกาหยิบยื่นให้แก่อัฟริกา เพียงจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น
และตามความเป็นจริงแล้ว สหรัฐอเมริกาต้องพึ่งพาอาศัยอัฟริกาทั้งในด้านน้ำมัน
และทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าอัฟริกาพึ่งสหรัฐอเมริกา ดังนั้นจึงเป็นการสมควร
ที่สหรัฐอเมริกาควรปรับปรุงแก้ไขความช่วยเหลือที่มีต่ออัฟริกาให้มีระดับสูง
ขึ้น รวมทั้งนโยบายต่อปัญหาที่กีดกันผิวในอัฟริกาได้ ก่อนที่อัฟริกาจะเกิดความ
ขุ่นเคืองต่อการเอาเปรียบของสหรัฐอเมริกามากจนกระทั่งใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
ของตนเป็นอาวุธทำลายล้างเศรษฐกิจ และความมั่นคงของสหรัฐอเมริกาเหมือน
ดังเช่น สหรัฐอเมริกาได้เคยประสบมาแล้วจากการใช้น้ำมันของกลุ่มประเทศ
อาหรับ เป็นเครื่องมือบีบบังคับสหรัฐอเมริกาในปัญหาตะวันออกกลาง

²⁹ *Ibid.*, p. 37-39.